

2012

Activiteitenplan 2012

Bouwend Nederland regio Oost

Inhoudsopgave

1	ALGEMEEN	2
2	INTERNE ORGANISATIE EN OVERLEG	2
2.1	REGIOBESTUUR.....	2
2.2	REGIOKANTOOR.....	3
2.3	AFDELINGEN	3
2.4	REGIONAAL INFRAPLATFORM (IPO).....	3
2.5	JONG BOUWEND NEDERLAND (JBN)	3
3	OMGEVINGSANALYSE	4
3.1	WONINGMARKT	4
3.2	INFRAMARKT.....	5
4	EXTERN OVERLEG	6
4.1	OVERLEG MET OVERHEDEN	6
4.2	OVERLEG MET OPDRACHTGEVERS	6
4.3	OVERLEG MET OVERIGE STAKEHOLDERS	6
5	KADERNOTA'S	8
6	PROJECTEN	8
6.1	VERENIGINGSZAKEN.....	8
6.1.1	ONDERSTEUNING REGIO	8
6.1.2	ONDERSTEUNING AFDELINGEN.....	8
6.1.3	ONDERSTEUNING INFRAPLATFORM.....	8
6.1.4	ONDERSTEUNING JONG BOUWEND NEDERLAND	8
6.1.5	IMAGO SECTOR EN DAG VAN DE BOUW	8
6.1.6	LEDENWERVING EN LEDENBINDING	8
6.1.7	CONTACTGROEPEN.....	9
6.2	MARKT (BELANGENBEHARTIGING /BRANCHEONTWIKKELING)	9
6.2.1	AANBESTEDEN EN CONTRACTEREN	9
6.2.2	DUURZAAMHEID	10
6.2.3	KETENSAMENWERKING	10
6.2.4	ONDERNEMERSCHAP	10
6.2.5	REGELDRUK	10
6.2.6	VOLUME EN CRISIS.....	10
6.2.7	OVERIG BELANGENBEHARTIGING	11
6.2.8	OVERIG BRANCHEONTWIKKELING	11
6.3	SOCIALE ZAKEN (BELANGENBEHARTIGING/BRANCHEONTWIKKELING)	11
6.3.1	OVERLEG ARBODIENSTVERLENERS.....	11
6.3.2	BRANCHE SERVICE PUNTEN.....	11
6.3.3	ARTIKEL 85 OVERLEG	11
6.3.4	LEERGANG PRAKTISCH PERSONEELSBELEID	11
6.3.5	CAO	11
6.3.6	ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	11
6.3.7	DUURZAME INZETBAARHEID (BEHOUD PERSONEEL).....	12
6.3.8	PENSIOEN.....	12
6.3.9	2 ^E LIJNS ADVIES.....	12
6.4	ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT (BELANGENBEHARTIGING EN BRANCHEONTWIKKELING)	12
6.4.1	ARBEIDSMARKT, ANALYSE EN KENNISOVERDRACHT	12
6.4.2	VERGROTEN EN BEHOUDEN INSTROOM.....	12
6.4.3	AFSTEMMEN ONDERWIJS/ARBEIDSMARKT	12
6.4.4	REGIONAAL PLATFORM ARBEIDSMARKT (RPA).....	13
7.	LOBBY	13
8.	BEGROTING 2012 BOUWEND NEDERLAND REGIO OOST	14
	BIJLAGE : AFDELINGEN MET HUN WERKGEBIED IN REGIO OOST.....	15

1 Algemeen

Inleiding

Bouwend Nederland is de brancheorganisatie voor bouw- en infra bedrijven. De totale bouwsector is in Nederland goed voor 6% van het bruto binnenlands product en voor een productie van 60 miljard euro.

Missie

Bouwend Nederland verenigt, verbindt en ondersteunt bouw- en infrabedrijven. Bouwend Nederland staat voor een vitale bouwsector die bouwt aan duurzame vernieuwing van de leefomgeving.

Kerntaken

De kerntaken van Bouwend Nederland zijn belangenbehartiging, brancheontwikkeling en ledenservice.

Belangenbehartiging

De collectieve belangenbehartiging geschiedt op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau. Vanuit de regio worden de belangen op regionaal en lokaal niveau behartigd. Er wordt ingezet op een nog meer resultaatgerichte belangenbehartiging.

Ledenservice

Bouwend Nederland biedt de leden een uitgebreid pakket aan dienstverlenende activiteiten aan, zowel in de vorm van eerste- als tweedelijns dienstverlening en ledenvoordelen. Voor tweedelijns adviezen op het terrein van sociale zaken kan men terecht op het regiokantoor. Voor bedrijfsmaatschappelijk advies kan een beroep gedaan worden op de sociaal bemiddelaar.

Brancheontwikkeling

Bouwend Nederland stimuleert de verdere professionalisering en vernieuwing van de bouwsector door het aanbieden van programma's gericht op de bedrijfsvoering van bouwondernemingen. Deze programma's worden door de secties aan de leden aangeboden. Belangrijke thema's voor de komende jaren zijn ketenoptimalisatie en cultuur en leiderschap.

2 Interne organisatie en overleg

Bouwend Nederland kent 5 regio's. Regio Oost omvat de provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel en telt circa duizend leden. In de regio staat belangenbehartiging m.b.t. de beleidsvelden bouw- en inframarkt, onderwijs en arbeidsmarkt en sociale zaken centraal. Lobbyactiviteiten gericht op provincies, gemeenten, waterschappen en andere opdrachtgevers behoren tot de kernactiviteiten van de regio. Daarnaast wordt voorlichting gegeven aan leden over onderwerpen op de verschillende beleidsterreinen.

Vanuit de regio worden het regiobestuur, het Infraplatform en Jong Bouwend Nederland bestuurlijk en secretariael ondersteund. De 22 afdelingen in de regio worden beleidsmatig bijgestaan in hun activiteiten. Onderdeel van de taak is het geven van advies aan het Bestuur van Bouwend Nederland.

Regio Oost (bestuur en regiokantoor) zal zich profileren als het aanspreekpunt van de bouw- en infrasector in Oost Nederland, zowel ten behoeve van de lid bedrijven als ten behoeve van de externe relaties.

2.1 Regiobestuur

Het regiobestuur bestaat uit zeven leden en een auditor uit Jong Bouwend Nederland. Het bestuur vergadert vijf keer per jaar. Tevens worden twee regiovergaderingen gehouden en wordt twee keer per jaar overleg gevoerd met de bestuurders van de afdelingen, Jong Bouwend Nederland en het Infra Platform Oost.

Het bestuur bestaat uit de heren:

- o J.P.T.M. (Hans) Siep, voorzitter, Ten Brinke Bouw BV, Doetinchem.
- o D. (Doeke) Reinsma, vice vz./secretaris, Koopmans Bouw BV, Apeldoorn.
- o H. (Hans) van Norel, penningmeester, Bouwbedrijf Van Norel BV, Epe.
- o J.C. (Joop) van Nijen, Ballast Nedam Infra Noord Oost, Nijverdal.
- o M. (Michiel) Bockhoven, Stuyt Beheer BV, Olst.
- o B. (Bert) Lensink, Dusseldorp Infra, Sloop en Milieutechniek B.V. Lichtenvoorde.
- o D. (Dick) Wichers, Wichers Bouw, Harfsen.
- o G. (Guido) van Tongeren, Van Tongeren Bronbemaling BV, Apeldoorn.

De heren Siep en Van Nijen zijn tevens lid van het Algemeen Bestuur van Bouwend Nederland.

2.2 Regiokantoor

De regio beschikt over een eigen secretariaat in Apeldoorn, dat onderdeel is van het bureau van Bouwend Nederland. De samenstelling van het regiokantoor is als volgt:

- o Robert ter Hoek regiomanager
- o Alwin Roest adviseur Markt en Overheid
- o Charissa Verhoef adviseur Onderwijs en Arbeidsmarkt
- o Ron Wesseling adviseur Sociale Zaken
- o Riki Hüttner secretaresse (wo.do.en vr. ochtend)
- o Belinda Blikman secretaresse (ma.di. en do.)
- o Tonny Grotenhuis sociaal bemiddelaar

De sociaal bemiddelaar ondersteunt werknemers van lid bedrijven bij persoonlijke (relationele of financiële) problemen (bedrijfsmaatschappelijk werk). Tonny Grotenhuis is werkzaam voor de regio's Noord en Oost en hij werkt vanuit de regiokantoren.

2.3 Afdelingen

De Bouwend Nederland afdelingen zijn belangenbehartigers binnen hun eigen werkgebied en zijn in het kader van ledenbinding van grote betekenis. Afdelingen vertolken op lokaal en streekniveau het algemene verenigingsbeleid. Daarnaast ontwikkelt de afdeling zelfstandig afdelingsbeleid, dat in overeenstemming is met de beleidscontouren van de vereniging. Belangrijke taken van de afdelingen zijn het bevorderen van het collegiale contact, bijdragen aan collectieve belangenbehartiging, behandelen van lidmaatschapszaken en zorgen voor een bestuurlijke band met de opleidingsbedrijven. Om de bestuurlijke kwaliteit en slagvaardigheid te vergroten, wordt gestreefd naar meer onderlinge samenwerking.

2.4 Regionaal Infraplatform (IPO)

De regio heeft een Infra Platform, dat geleid wordt door de platformcommissie.

Het Infra Platform Oost (IPO) is het platform voor de infra bedrijven uit Flevoland, Gelderland en Overijssel. Voor de infrabedrijven worden diverse bijeenkomsten gehouden. Eén keer per jaar is er een culturele excursie. Voor de UTA medewerkers van de bedrijven worden UTA dagen georganiseerd. Alwin Roest is contactpersoon voor het IPO.

Samenstelling platformcommissie:

- o J. (Johnny) Koster, voorzitter, Twentse Weg- en Waterbouw BV, Oldenzaal.
- o J. (Jacob) van Daltsen, secretaris, Van Daltsen Infra, Genemuiden.
- o M. (Michiel) Bockhoven, penningmeester, Stuyt Beheer BV, Olst.
- o A. (Anton) Jansen Holleboom, NTP Groep BV, Hattem.
- o J.C.(Joop) van Nijen, Ballast Nedam Infra Noord Oost, Nijverdal.

De heer Van Nijen is tevens lid van het regiobestuur.

2.5 Jong Bouwend Nederland (JBN)

Jong Bouwend Nederland (JBN) is het platform waar jonge (aankomende) managers elkaar ontmoeten om kennis en ervaringen uit te wisselen. Jong Bouwend Nederland tracht haar deelnemers voor te bereiden op taken die verbonden zijn aan het ondernemerschap. Dit doen we door middel van trainingen op het gebied van ondernemers- en managementvaardigheden, vaak aan de hand van actuele thema's. Bovendien wordt jaarlijks een ledenvergadering georganiseerd, eventueel gekoppeld aan een technische excursie. Op verzoek van de leden worden ook informele bijeenkomsten georganiseerd. Jong Bouwend Nederland regio Oost heeft momenteel 120 leden. De activiteiten van Jong Bouwend Nederland regio Oost worden ondersteund door Belinda Blikman van het regiokantoor.

Samenstelling bestuur JBN:

- o G. (Guido) van Tongeren, voorzitter, Van Tongeren Bronbemaling BV, Apeldoorn.
- o H. (Henry) van de Most, penningmeester, Van der Most Bouw, Dedemsvaart.
- o P. (Patrick) Rietman, Rietman Bouw, Haaksbergen.
- o E. (Erik) Lamers, Bouten Nederland BV, Nijmegen.
- o R.M.G. (Rob) Schoonenberg, Jansen Terborg Aannemingsbedrijf BV, Terborg.

Guido van Tongeren is tevens auditor bij het regiobestuur. Patrick Rietman vertegenwoordigt onze regio in het landelijk JBN bestuur.

3 Omgevingsanalyse

Bouwend Nederland regio Oost omvat de provincies Gelderland, Overijssel en Flevoland. Binnen de drie provincies zijn 87 gemeenten te onderscheiden, waarvan 11 gemeenten meer dan 60.000 inwoners tellen. In regio Oost liggen twee nationale stedelijke netwerken, te weten de Stadsregio Arnhem - Nijmegen (SAN) en de Stadsregio Twente. Hiernaast zijn er twee regionale stedelijke netwerken: Stedendriehoek (Apeldoorn-Deventer-Zutphen) en Zwolle-Kampen Netwerkstad. WERV (Wageningen, Ede, Rhenen, Veenendaal) is een regionaal stedelijk netwerk in opkomst. Tot slot is de regio Achterhoek met acht samenwerkende gemeenten zeer goed georganiseerd.

De bouw- en infrasector is een bedrijfstak van betekenis in Oost Nederland, de gevolgen van de crisis zijn in onze regio dan ook duidelijk merkbaar. De sector is laat cyclisch, de marges worden steeds kleiner en er is sprake van een scherpe concurrentie. Bedrijven schrijven fors onder de kostprijs in om aan werk te komen. De woningmarkt zit op slot en voor starters wordt het steeds moeilijker om een huis te kopen. De woningbouw is fors afgenomen evenals de bouw van kantoren. De grondprijzen zijn (te) hoog. De komende periode staat in het teken van bezuinigingen, krimp en stagnatie van de woningbouw- en lokale infraproductie.

3.1 Woningmarkt

Het geografische gebied van Bouwend Nederland regio Oost telt ruim 3.512.252 inwoners, waarvan bijna 2 miljoen in Gelderland woonachtig zijn. Gelderland heeft een woningvoorraad van 807.540 woningen tegen 847.201 huishoudens. Overijssel heeft een bestaande woningvoorraad van 460.285 tegen 472.970 huishoudens. Voor Flevoland is dit 148.618 woningen en 154.667 huishoudens.

Op dit moment bestaat in Twente en Zwolle-Kampen een ontspannen Woningmarkt. In de Stadsregio Arnhem Nijmegen en Flevoland is er een woningtekort dat groter is dan het maximale woningtekort van 1.5%. Tot 2020 bestaat er in regio Oost een flinke woningbehoefte. De groei plus vervangingsbehoefte op de korte termijn komt neer op 75.561 nieuwe woningen. Voor de langere termijn tot 2020 ligt er een nieuwbouwbehoefte, met de inachtneming van een aanvaardbaar woningtekort van 1.5%, van 149.655 woningen. Dit is de totale nieuwbouwbehoefte inclusief de vervangingsbehoefte.

Sinds 2009 is er sprake van een economische recessie met grote uitstraling naar de woningbouw. De woningbouwopgaven tot 2020 geven echter aan dat er voor de komende jaren ruime woningbouwbehoefte is. De huidige stagnatie in de woningbouwproductie is voornamelijk toe te schrijven aan de afzetproblemen en niet aan de woningbehoefte. Deze vraaguitval is toe te schrijven aan:

- ✓ Een laag consumentenvertrouwen;
- ✓ Uitstellen van aankoop nieuwe woning als gevolg van dalende huizenprijzen;
- ✓ Woningbezitters willen eerst de huidige woning verkopen;
- ✓ Onduidelijkheid hypotheekrenteaftrek;
- ✓ Hogere eisen met betrekking tot hypotheekverstrekkers;
- ✓ Corporaties mogen op grond van een nieuw Europees besluit alleen woningen verhuren aan mensen met een inkomen onder modaal. Bouwplannen moeten hierdoor noodgedwongen afgestemd worden op een beperktere doelgroep.

Er breken moeilijke tijden aan voor de woningcorporaties als gevolg van de Europese regelgeving en problematiek rond financieringen. Gemeenten en provincies zullen de komende jaren bezuinigen en daarnaast speelt de landelijke discussie over het woningmarktdossier.

Gemeenten zien de inkomsten uit hun grondexploitatiebedrijven door de financieel-economische crisis ernstig terugvallen. Daardoor dreigen er de komende jaren forse tekorten op een groot aantal gemeentebegrotingen. Het is bekend dat de gemeentelijke grondbedrijven jaren hebben bijgedragen aan de algemene middelen van de gemeenten. In hun meerjarenprogramma's hielden gemeenten dan ook rekening met een continue geldstroom vanuit het grondbedrijf. Ontwikkelaars hebben eenzelfde probleem. Ondanks gesloten contracten willen ontwikkelaars uit de met de gemeenten overeengekomen projecten stappen. De daarmee gepaarde kosten zijn lager dan de te betalen som van grondkosten, bouwkosten en leegstandskosten. Gemeenten hebben weinig mogelijkheden om wegvallende inkomsten te compenseren. Ook de projectontwikkelaars geven aan dat ze nog nauwelijks projecten van de grond krijgen, vanwege gebrek aan kopers. Ook bieden zij zelfs gemeenten volop hun grond aan vanwege financieringskosten op hun grondposities en hun kredietwaardigheid bij de banken. Dat er wat aan de grondprijzen zou moeten gebeuren is duidelijk. Door de hoge grondprijzen is de verhouding tussen de kwaliteit van de woning en de prijs in onbalans geraakt. De grondprijzen zijn in de laatste 30 jaar met factor 11 gestegen terwijl de bouwkosten factor 3 zijn gestegen. De kritische grens voor het goed functioneren van de nieuwbouw in de koopsector is hierdoor bereikt.

Het thema Krimp staat de laatste tijd zeer in de belangstelling. Het Planbureau voor de Leefomgeving en Centraal Bureau voor de Statistiek hebben onderzoek gedaan naar de vergrijzing en omslag van groei naar krimp. Tevens zijn hier de ruimtelijke gevolgen van demografische krimp opgenomen. In hun rapport uit januari 2010

staat te lezen dat tegen 2040 sprake is van een krimpende bevolking. Op nationaal niveau is krimp nog niet aan de orde, maar in bepaalde regio's ligt de situatie anders. Dit zal zich het sterkst voordoen aan de randen van Nederland en/of in de minder aantrekkelijke woon- of werkgebieden. In regio Oost krijgt de Achterhoek te maken met een lichte krimp van ca. 5 %. Een duidelijke bevolkingsgroei in regio Oost zien we rond het gebied Arnhem en Nijmegen en westelijk Overijssel met de economisch sterke gemeente Zwolle.

3.2 Inframarkt

Met 33.191 km aan gemeentelijke en waterschapswegen, 2.720 km aan provinciale en 1.197 km aan Rijkswegen is de omvang van het wegennet in regio Oost groot. Provincies, gemeenten en waterschappen zijn belangrijke opdrachtgevers voor de GWW-sector. De impact van de bezuinigingsvoorstellen bij provincies op de bouwsector betreffen met name de bezuinigingen op mobiliteit, water en ruimtelijke ordening / volkshuisvesting. Hoewel de provincies infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling tot hun kerntaak beschouwen, missen de sterk verminderde rijksbijdragen haar effect niet op de toekomstige (infra-) bouwproductie bij provincies.

Budgetten voor aanleg/onderhoud infrastructuur (x 1.000.000 euro)					
Op basis van provinciale programmabegrotingen 2011					
	2010	2011	2012	2013	2014
Groningen	75	64	65	66	67
Friesland	91	59	57	65	84
Drenthe	51	72	84	59	54
Overijssel	68	58	128	63	54
Flevoland	41	40	52	40	41
Gelderland	202	207	121	99	100
Utrecht	64	86	101	51	44
Noord-Holland	205	115	91	92	82
Zuid-Holland	164	177	192	183	189
Zeeland	45	59	89	107	144
Noord-Brabant	335	191	185	151	110
Limburg	86	88	106	54	39
TOTAAL	1.425	1.215	1.271	1.028	1.008

Bouwend Nederland heeft zich de afgelopen jaren sterk gericht op het bestrijden van de negatieve gevolgen van de kredietcrisis voor de sector en haar leden. Er zijn goede resultaten behaald. Er zijn op landelijk en regionaal niveau goede resultaten behaald. Ook in 2012 zetten we ons in op diverse thema's om te zorgen voor een zo gunstig mogelijk ondernemersklimaat. In hoofdstuk 6 worden de hoofdactiviteiten uiteengezet.

Tijdens de bouwoverleggen op provinciaal en gemeentelijk niveau wordt aandacht gevraagd voor de situatie waarin de sector verkeerd. Onze inzet is om investeringen in de sector zoveel mogelijk op peil te houden. De contacten met regionale opdrachtgevers zijn fors uitgebreid. In 2012 worden deze overleggen voortgezet. Naast overleg met provincies en gemeenten wordt in toenemende mate overleg gevoerd in regioverband. Wij zetten in op het faseren en doseren van projecten, zodat de markt zijn werk kan doen. Belangrijk is het samenbrengen van partijen die zich inzetten voor kansrijke projecten: samen op zoek naar nieuwe oplossingsrichtingen en verdienmodellen.

De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad is een interessante groeimarkt voor lidbedrijven. Wij zullen initiatieven en maatregelen op dit gebied blijven aanjagen.

Als gevolg van bezuinigingen bij decentrale overheden wordt er onvoldoende budget gereserveerd voor de kwaliteit en instandhouding van het onderliggend wegennet. Via diverse kanalen (media, congres) zullen wij hier aandacht voor vragen.

Voor wat betreft het Rijkswegennet zijn de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A1 positieve mijlpalen.

4 Extern overleg

4.1 Overleg met overheden

Overleg met provincies

Er is veelvuldig overleg met bestuurders (gedeputeerden) en ambtenaren van de Provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel. Regio Oost (leden regiobestuur en beleidsmedewerkers) nemen deel aan seminars, ronde tafel conferenties en provinciaal bouwoverleg. Gesproken wordt over de woningbouw, krimp, de crisis en duurzaamheid. Infra gerelateerde thema's die besproken worden zijn de wijze van aanbesteden, volume, marktinformatie en de aanleg en het onderhoud van het wegennet.

Overleg met gemeenten

Op jaarbasis worden - in nauw overleg met de afdelingsbesturen - ca. 30 bouwoverleggen gevoerd. Thema's zijn: bestrijding gevolgen crisis, versnellen van procedures en het verminderen van regeldruk, verduurzaming bestaande woningvoorraad, social return, leerlingbouwplaatsen en het aanbestedingsbeleid.

Overleg met regio's

In toenemende mate worden er contacten met regio's gelegd (Twente, Achterhoek, Stedendriehoek, Noordwest Veluwe, Food Valley, Rivierenland). De thema's zijn hier: crisismaatregelen, krimp, aanbestedingsbeleid (ondernemend samenwerken), leerlingbouwplaatsen, jeugdwerkloosheid en duurzaamheid.

4.2 Overleg met opdrachtgevers

Er is vooral in samenwerking met de Regieraad Bouw Oost Nederland (zie hieronder) veelvuldig overleg met Rijkswaterstaat Oost, Waterschappen, corporaties, architecten, provincies en gemeenten. Wij stimuleren ook de dialoog tussen opdrachtgever en opdrachtnemer op diverse thema's: aanbesteden, regeldruk, bouwvolume en Social Return On Investments (SROI).

4.3 Overleg met overige stakeholders

Regieraad Bouw Oost Nederland (RBON)

Het werkgebied van de RBON omvat de provincies Flevoland, Gelderland en Overijssel.

De Regieraad bestaat uit sleutelfiguren afkomstig van de overheid en het (bouw)bedrijfsleven en heeft een belangrijke taak in de lobby- en belangenbehartigingsactiviteiten. Zowel de voorzitter als een lid van het regiobestuur hebben zitting in de RBON. De regiomanager van Bouwend Nederland is secretaris van de Oostelijke Regieraad. De Regieraad werkt met haar werkgroepen aan een vitale bouwsector.

De werkgroep *Economie en Bouw* richt zich op de effecten van de kredietcrisis op de woningbouw in Oost Nederland. De discussie over nieuwe business modellen, andere financierings- en samenwerkingsvormen wordt aangejaagd. Er is een meldpunt gestagneerde projecten ingesteld, met als oogmerk projecten weer vlot te trekken.

De werkgroep *Aanbesteden* richt zich op het professionaliseren van opdrachtgevers op het gebied van aanbesteden en nieuwe aanbestedingsvormen (bijv. Past Performance).

De werkgroep *Samenwerken* heeft een kwaliteitsteam in het leven geroepen die bij grotere projecten d.m.v. intervisie knelpunten in de samenwerking oplossen.

De werkgroep *Duurzaamheid* heeft een "duurzaamheidsacademie" opgericht. De academie moet er toe bijdragen dat er in de sector voldoende partijen beschikbaar - en voldoende toegerust zijn - om de duurzaamheidsopgave aan te pakken. Gestart is met de 3 Hogescholen. Het partnership wordt uitgebreid met ROC' s, Universiteit Twente en overige kennisinstellingen.

Vernieuwing Bouw

Vanuit de regionale regieraden is er overleg en afstemming met de organisatie van Vernieuwing Bouw. Secretariaat en bestuursleden van Vernieuwing Bouw wonen incidenteel vergaderingen van de RBON bij.

Werkgevers- en werknemersorganisaties

Er is veelvuldig overleg met de regionale werkgeversorganisaties van VNO-NCW Midden, MKB Midden, TLN, EVO, FME, UNETO-VNI en Metaalunie. Tevens is er regelmatig contact en overleg met districtsbestuurders en beleidsmedewerkers van de werknemersorganisaties FNV Bouw, CNV Vakmensen en Het Zwarte Corps.

Kamers van Koophandel

Er is overleg en afstemming met bestuurders die vanuit Bouwend Nederland een zetel in de Kamers van Koophandel hebben. Daarnaast is er regelmatig overleg met beleidsmakers van de Kamers van Koophandel. Gemeenschappelijke thema's zijn: reductie regeldruk en administratieve lasten, ondernemend aanbesteden (met een eerlijke kans voor het MKB) en het bestrijden van knelpunten op het wegennet in Oost Nederland.

Het terugdringen van indieningsvereisten bij een omgevingsvergunning en - waar mogelijk - uitrollen in regio Oost.

Platform Verkeer en Vervoer

Als agenda lid van het Gelders Platform Verkeer en Vervoer en het Overijssels Platform Verkeer en Vervoer wordt aangehaakt op de belangenbehartiging voor mobiliteit en doorstroming op de Gelderse en Overijsselse wegen.

Overig

Er zijn goede contacten met vertegenwoordigers van organisaties als Syntens, SER Gelderland en SER Overijssel, BNA en Aedes.

Technisch Bureau

Het Technisch Bureau Bouwnijverheid in Harderwijk ziet toe op een juiste naleving van de CAO. Contacten met het Technisch Bureau liggen in de sfeer van naleving of ontduiking van CAO verplichtingen en werkingsfeer.

Bedrijfstak Pensioen Fonds Bouw

Er is overleg met accountmanagers bij het BPF Bouw (Cordares). BPF regelingen worden uitgelegd aan de leden en bij grote veranderingen zullen voorlichtingsbijeenkomsten worden georganiseerd. Indien nodig kunnen individuele vragen van lidbedrijven worden beantwoord.

UWV Werkbedrijf en uitvoeringsinstanties, Brancheservicepunten

Om het economisch belang van de sector op de arbeidsmarkt te benadrukken worden de contacten met het UWV Werkbedrijf en de UWV uitvoeringsinstantie onderhouden. Bouwend Nederland neemt actief deel aan de Branche Servicepunten Bouw & Infra (BSP) door zitting te hebben in de stuurgroepen. In regio Oost zijn er BSP's in Almelo, Apeldoorn, Winterswijk en in Zwolle. Naast Bouwend Nederland zijn ook UWV, FNV/CNV, gemeenten en opleidingsinstituten/bedrijven vertegenwoordigd. Doel van de BSP's is het volgen van marktontwikkelingen en het bevorderen van instroom en doorstroom van bouw(plaats)personeel.

Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA)

De RPA's in regio Oost kijken branche overstijgend naar de arbeidsmarkt. Men stimuleert lokale projecten en tracht de werkgelegenheid te bevorderen. Contacten met de RPA's lopen veelal via VNO/NCW en MKB.

Basisscholen, ROC's en HBO instellingen

Via de afdelingen en opleidingsbedrijven worden contacten onderhouden met de basisscholen. De regio stimuleert dat kinderen in een vroeg stadium in contact komen met techniek(onderwijs). Bijvoorbeeld d.m.v. de promotie van Techniektorens en Klokhuis bouwt pakketten.

Er zijn structurele contacten met de 9 ROC's en de 4 HBO's Bouwkunde. Elk jaar worden op de HBO instellingen de Bouwend Nederland afstudeerprijzen beschikbaar gesteld.

Samenwerkingsverbanden (de opleidingsbedrijven)

In regio Oost zijn de 18 samenwerkingsverbanden in de bouw en het Samenwerkingsverband Praktijkopleiding GWW (SPG) lid van Bouwend Nederland. In samenwerking met de Vakgroep voor opleidingsbedrijven worden in de regio bijeenkomsten georganiseerd voor zowel de directeuren als de voorzitters van de opleidingsbedrijven.

Fundeon

Er is structureel overleg tussen Fundeon NO en Bouwend Nederland regio Oost

RCB Bouw

Bouwend Nederland regio Oost heeft zitting in het bestuur van de RCB Achterhoek. De overige 12 RCB's worden gemonitord.

Gelders Restauratie Centrum en RIBO Overijssel

Bouwend Nederland regio Oost heeft zitting in de Raad van Toezicht van het Gelders Restauratie Centrum. De contacten met het RIBO in Overijssel worden aangehaald.

BouwTalent

Contacten worden onderhouden met de 6 regionale stichtingen BouwTalent.

5 Kadernota's

Kadernota's zijn afkomstig van het hoofdkantoor in Zoetermeer. Voor de regio relevante nota's worden behandeld in het regiobestuur, hetgeen kan leiden tot een regionale uitwerking en inbedding.

6 Projecten

6.1 Verenigingszaken

Het regiokantoor voert de in dit hoofdstuk onderscheiden projecten uit in het kader van verenigingszaken.

6.1.1 Ondersteuning regio

Het regiobestuur vergadert vijf keer per jaar.

Twee keer per jaar overlegt het regiobestuur met de bestuurders van de afdelingen, Infraplatform en Jong Bouwend Nederland. Eén keer per jaar is een delegatie van het Bestuur en directie hierbij aanwezig.

Er worden twee regiovergaderingen (ledenvergadering voor alle leden uit regio Oost) gehouden. Dit geschiedt in het voorjaar en het najaar, op wisselende locaties in de regio.

6.1.2 Ondersteuning afdelingen

De 22 afdelingen (zie bijlage laatste pagina) in regio Oost houden bestuurs- en ledenvergaderingen in hun werkgebied. Elke afdeling beschikt over een contactpersoon vanuit het regiokantoor. De contactpersoon fungeert als adviseur van het afdelingsbestuur en heeft een belangrijke informerende functie op de ledenvergaderingen van de afdelingen. Tevens is er op secretarieel niveau afstemmingsoverleg tussen het regiokantoor en de (ambtelijk) secretarissen van de afdelingen. In de regio zijn goede voorbeelden van afdelingen (o.a. Achterhoek en Twente) die onderling samen werken om vooral in de externe belangenbehartiging meer gewicht in de schaal te leggen, vanuit het regiokantoor wordt deze samenwerking gestimuleerd en ondersteund.

6.1.3 Ondersteuning Infraplatform

Het Infra Platform Oost (IPO) wordt geleid door de platformcommissie. Het regiokantoor ondersteunt de platformcommissie bij het opzetten van activiteiten voor de ruim 50 aangesloten leden. De contact- en voorlichtingsbijeenkomsten staan in het teken van informatieoverdracht en kennisuitwisseling (zowel in- als extern).

Naast een informele culturele excursie worden voor de UTA medewerkers UTA dagen georganiseerd. Het IPO zal medeorganisator zijn van bijeenkomsten met de leden van de sectie Infra Klein in regio Oost. Het IPO richt zich steeds meer op de externe belangenbehartiging waarbij men in contact treedt met de belangrijkste infra opdrachtgevers in regio Oost.

6.1.4 Ondersteuning Jong Bouwend Nederland

Jong Bouwend Nederland kent naast een landelijke bestuur ook regionale besturen. Het bestuur van JBN Oost wordt ondersteund vanuit de regio.

Er worden trainingen gehouden op het gebied van ondernemers- en managementvaardigheden. Jaarlijks wordt een ledenvergadering georganiseerd, eventueel gekoppeld aan een technische excursie. Op verzoek van de leden worden ook informele bijeenkomsten georganiseerd. Aan het begin van het jaar wordt een bijeenkomstenkalender verspreid met vermelding van de JBN activiteiten van dat jaar.

6.1.5 Imago sector en Dag van de Bouw

Bouwend Nederland regio Oost werkt mee aan een goed imago van de sector. Er wordt gebruik gemaakt van de regionale pers om de standpunten Bouwend Nederland en de regionale ontwikkelingen over het voetlicht te brengen.

Op zaterdag 2 juni 2012 wordt er wederom een Dag van de Bouw georganiseerd. Bouwend Nederland regio Oost zal deze dag wederom promoten en aansprekende bouw- en infraprojecten werven. Ook zullen gedeputeerden en wethouders gevraagd worden de opening van projecten voor hun rekening te nemen. Ook hier wordt gestreefd naar optimale media-aandacht.

6.1.6 Ledenwerving en ledenbinding

Door de crisis is er enige terugloop in het ledental, hoewel er jaarlijks toch veel nieuwe lidbedrijven toetreden. Bouwend Nederland streeft naar een ledengroei van 5%. Regio Oost zal deelnemen aan een op te starten ledenwerfcampagne.

De bedrijfsbezoeken worden in 2012 voortgezet. Zowel nieuwe lidbedrijven als potentiële leden zullen bezocht worden.

6.1.7 Contactgroepen

Binnen Bouwend Nederland regio Oost zijn vanuit het beleidsterrein Sociale Zaken een aantal contactgroepen gevormd aan de hand van thema's en vakgebieden binnen de bouw- en infra.

Wij onderscheiden de volgende contactgroepen:

Contactgroep Financiën (COTAD):

Deze contactgroep in Regio Oost organiseert jaarlijks 4 bijeenkomsten voor financieel directeuren, controllers, hoofden administratie en andere medewerkers die met financiële zaken belast zijn. Tijdens de bijeenkomsten wordt ingegaan op actualiteiten uit belastingen, sociale verzekeringen, CAO en bedrijfstakeigen regelingen. Het gaat hierbij met name om het financiële perspectief. Ook kunnen de deelnemers tijdens deze bijeenkomsten ervaringen uitwisselen.

Contactgroep Personeelsvraagstukken

Wij beschikken over twee contactgroepen personeelsvraagstukken. De contactgroepen vergaderen respectievelijk in Almelo en in Oosterbeek. Elke contactgroep organiseert jaarlijks 4 bijeenkomsten voor directieleden, personeelsfunctionarissen en andere medewerkers die zich met personeelszaken bezig houden. Tijdens deze bijeenkomsten komen vraagstukken aan de orde over arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden, collegiale in- en uitleen van personeel, Cao-regelingen, bedrijfstakeigen regelingen en sociale wetgeving. Ook wordt ingegaan op de toepassing van verschillende personeelsinstrumenten. Verder worden gegevens uitgewisseld over werkgelegenheid en scholingsactiviteiten en is er ruimte om ervaringen uit te wisselen.

Contactgroep Arbo

Regio Oost organiseert jaarlijks 2 bijeenkomsten voor medewerkers die met arbeidsomstandigheden zijn belast. Tijdens deze bijeenkomsten komen actuele vraagstukken aan de orde over veiligheid, gezondheid en milieuzorg. Ook hebben de deelnemers de gelegenheid om ervaringen uit te wisselen. Stichting Arbouw ondersteunt deze contactgroep.

6.2 Markt (Belangenbehartiging /brancheontwikkeling)

De projecten onder hoofdstuk 6.2 worden uitgevoerd door het regiokantoor in het kader van Bouw- en Inframarkt.

6.2.1 Aanbesteden en Contracteren

Transparant opdrachtgeverschap is belangrijk voor een goede en evenwichtige samenwerking. In de contacten met potentiële opdrachtgevers wordt aandacht besteed aan (de mogelijkheden van) het gebruik van nieuwe (geïntegreerde) contract- en samenwerkingsvormen. Naast het nastreven van uniformiteit in het aanbestedingsbeleid van diverse opdrachtgevers zal Bouwend Nederland tevens aandacht vragen voor transparante aanbestedingsvormen. Disproportionele geschiktheidseisen en onredelijke contractvoorwaarden worden bestreden. Een eerlijke kans voor het (lokale) MKB staat hierbij centraal. Goede initiatieven waarbij bijvoorbeeld geselecteerd wordt op de economisch meest voordelige aanbieder (EMVI) en waarbij gebruik wordt gemaakt van de innovatieve kennis die zich in de markt bevindt, worden gepromoot.

Het Infra Platform Oost zet zich al jaren in voor dit thema, zeker omdat gemeenten, provincies en waterschappen belangrijke opdrachtgevers zijn voor onze infraleden.

In 2011 zijn we in samenwerking met de KvK en VNO-NCW gestart met het project in Rivierenland: "ondernemend aanbesteden". Hier wordt gewerkt aan een meer uniform aanbestedingsbeleid, dat kansen biedt voor het lokale MKB en tevens gebruik maakt van de kennis en kunde van de markt.

In 2012 zullen via pilot projecten - in nauwe samenwerking met de opdrachtgever - de aanbestedingsvorm, het pakket van eisen en de kwaliteitsaspecten bepaald worden. Een vergelijkbaar traject zal in samenwerking met VNO-NCW en MKB in de regio Food Valley van start gaan. Waar mogelijk worden de positieve ervaringen en lessons learned in de regio uitgerold. Bouwend Nederland regio Oost en het Infra Platform Oost zullen opdrachtgevers en opdrachtnemers ondersteunen door het aanbieden van workshops en/of cursussen. Doel is om concrete handvatten te bieden voor onze lidbedrijven (met speciale aandacht voor Infra Klein) om hen zo klaar te maken voor nieuwe en innovatieve uitvragen van opdrachtgevers.

Deelname aan de werkgroep aanbesteden van de Oostelijk Regieraad wordt voortgezet.

Het thema Social Return on Investment (SROI), waarbij opdrachtgevers bij aanbestedingen aanvullende verplichtingen opnemen om "mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt" in te zetten op projecten, zal ook in 2012 een belangrijk gespreksonderwerp zijn bij de Gemeentelijke Bouwoverleggen. In tegenstelling tot de voorwaarde die het Rijk heeft opgenomen, waarbij 5% van het werk bij projecten boven de € 250.000,- ingevuld moet worden door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, hebben decentrale overheden (nog) geen centrale afspraken gemaakt. Dit resulteert in een wildgroei van verschillende aanvullende voorwaarden in de diverse aanbestedingsbeleidstukken. Bouwend Nederland spant zich in om een bijdrage te leveren aan de werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. SROI ligt immers in de lijn van

maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het kan echter niet zo zijn dat de onderkant van de arbeidsmarktproblematiek uitsluitend op het bord van de ondernemer komt te liggen. Anderzijds biedt SROI kansen om instroom te genereren. Alleen in combinatie met scholing kan perspectief op duurzame werkgelegenheid in de sector worden geboden. Mensen die in het kader van SROI ingezet worden, moeten een opleiding kunnen volgen die resulteert in een startkwalificatie. Daarnaast zijn motivatie, het beschikken over de juiste competenties en langdurige inzetbaarheid op een project belangrijke randvoorwaarden. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van leerlingbouwplaatsen. Bouwend Nederland regio Oost is geen voorstander van aanbestedingen waarbij een x percentage "werklozen" ingezet moet worden, zonder nadere bepalingen. We pleiten er voor om per project - in afstemming met de opdrachtnemer - de invulling van SROI te bepalen, waarbij de leerlingbouwplaatsen één van de mogelijkheden zou moeten zijn. Gezien de economische situatie in de sector mag er geen sprake zijn van verdringing van werkenden ten gunste van niet werkenden.

6.2.2 Duurzaamheid

Duurzaamheid blijft in de belangstelling staan bij veel opdrachtgevers. Duurzaam inkopen door overheden neemt toe, hetgeen gevolgen heeft voor het aanbestedingsbeleid. Naast duurzaam inkopen hebben decentrale overheden ambities met betrekking tot de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad. Bouwend Nederland regio Oost maakt zich sterk voor het stimuleren van energiebesparende maatregelen door huiseigenaren bij verbouwing of onderhoud. In diverse gemeentelijke bouwoverleggen wordt het project Meer met Minder onder de aandacht gebracht. Verduurzaming van de bestaande woningvoorraad biedt grote kansen (bouwproductie) voor de sector. Succesvolle projecten als in Enschede zullen in 2012 verder in de regio worden uitgerold.

Regio Oost neemt deel aan de werkgroep Duurzaamheid van de Regieraad Bouw Oost Nederland. Inmiddels is de "Duurzaamheidsacademie" opgericht, met als doel dat er in de sector voldoende partijen beschikbaar komen die toegerust zijn om de duurzaamheidsopgave aan te pakken. Er is gestart met de drie Hogescholen, uitbreiding volgt naar ROC 's, Universiteit Twente en andere kennisinstellingen.

Op provinciaal niveau volgt aansluiting bij de commissie Duurzaamheid van de provincie Overijssel. Hier werkt men aan gezamenlijke programma's om de markt rondom duurzaamheid te stimuleren

6.2.3 Ketensamenwerking

Met de werkgroep Duurzaamheid van de Regieraad Bouw Oost Nederland worden pilots opgezet. Er is een samenwerking tot stand gebracht met Syntens, Apeldoorn voorop in Duurzaamheid en Pioneering. Belanghebbende partijen zijn hier de corporaties, gemeenten en bouw- en infrabedrijven. Er is voorzien in uitbreiding van deze samenwerking (o.a. met de Achterhoekse Woningcorporaties).

6.2.4 Ondernemerschap

Activiteiten op het gebied van ondernemerschap zijn in 1^e instantie het speelveld van de secties. JBN regio Oost organiseert een managementleergang voor jonge ondernemers en tevens wordt tijdens diverse regionale bijeenkomsten informatie verstrekt die raakvlakken heeft met dit thema.

6.2.5 Regeldruk

Lidbedrijven hebben baat bij versnelde en vereenvoudigde regelgeving bij vergunningaanvragen en andere procedures. Goed georganiseerde bouwbalies en contactpersonen bij gemeenten helpen hier al bij. Aanvragers van een omgevingsvergunning hebben last van de veelvoud aan indieningsvereisten. Tevens blijkt dat de omgevingsvergunning - die juist moest voorzien in een administratieve lastenbeperking - tot veel afstemmingsproblemen leidt tussen aanvrager en verlener. Regio Oost zal via de gemeentelijke bouwoverleggen inzetten op een betere communicatie tussen vergunning verlener en -aanvrager. De nadruk zal gelegd worden op het belang van vooroverleg en het gebruik van de vergunningversneller. In Noordwest Veluwe wordt een project gestart dat moet voorzien in de vermindering van de indieningsvereisten bij een omgevingsvergunning. Positieve resultaten van het project zullen regionaal worden uitgerold.

Bouwend Nederland regio Oost is vertegenwoordigd in regionale regeldruk programma's van de Kamer van Koophandel, hier worden de sectorbelangen ingebracht.

6.2.6 Volume en Crisis

Bouwend Nederland heeft een forse lobby gevoerd om de gevolgen van de crisis te bestrijden. Veel maatregelen zijn ingevoerd (6% BTW regeling, Nationale Hypotheekgarantie, verlaging overdrachtsbelasting, Crisis- en herstelwet). Ook regio Oost zet zich in om de pijn voor bedrijven te verzachten. Dit gebeurt vooral in het overleg met Provincies en gemeenten. Wij zullen op regionaal niveau aandringen op afstemming (tot op projectniveau) tussen ontwikkelende partijen, om de werkelijke vraag vanuit de markt te stimuleren. De werkgroep Economie en Bouw van de Regieraad richt zich op de effecten van de kredietcrisis op de woningbouw. De werkgroep zal de discussie aanjagen over nieuwe business modellen en andere samenwerkings- en financieringsvormen. Met

ondersteuning van het meldpunt gestagneerde projecten van de Oostelijke Regieraad wordt het klakkeloos schrappen van projecten bestreden en kansrijke projecten weer op weg geholpen. Als gevolg van demografische ontwikkelingen worden te realiseren woningbouwaantallen (in toekomstige krimpgebieden) neerwaarts bijgesteld. Krimp betekent echter niet het einde van alle bouwactiviteiten. Voor wat betreft de Infra wordt er ingezet op verbetering van de kwaliteit van het onderliggend wegennet. De infrabedrijven is gevraagd om voorbeelden aan te dragen. Met partijen als TLN, KvK en VNO-NCW wordt de verbetering van het onderliggend wegennet en de nadelen van uitstel van onderhoud aangekaart bij de plaatselijke politiek. Tijdens het gezamenlijke congres van Stadswerk/Regieraad Oost/Bouwend Nederland zal dit thema centraal staan. Ook groot onderhoud van kunstwerken (bruggen, viaducten etc.), het tegengaan van verkeerscongestie en het belang van een meer constante opdrachtenstroom zijn onderwerpen van gesprek. Wij blijven de werkvoorraad van de belangrijkste opdrachtgevers (en de infraproductie) monitoren. Er wordt ingezet op een transparant en professioneel opdrachtgeverschap met een eerlijke kans voor het lokale MKB.

6.2.7 Overig belangenbehartiging

Op het terrein van de mobiliteit zijn wij aangesloten bij het Gelders- en Overijssels Platform Verkeer en Vervoer. De contacten met provinciale SER in Flevoland, Gelderland en Overijssel worden voortgezet.

6.2.8 Overig brancheontwikkeling

Brancheontwikkeling is in 1^e instantie het speelveld van de secties. De regio speelt wel een rol in het ondersteunen van projecten zoals S@les in de Bouw, Bouwmaatlat, workshops i.h.k.v. Ondernemend aanbesteden en informatie over de UAV en het Bouwbesluit.

6.3 Sociale Zaken (Belangenbehartiging/brancheontwikkeling)

De projecten onder hoofdstuk 6.3 worden uitgevoerd door het regiokantoor op het gebied van Sociale Zaken.

6.3.1 Overleg arbodienstverleners

Lidbedrijven hebben contracten met Arbo dienstverleners. Bij arbeidsongeschiktheidssituaties is goede begeleiding en communicatie essentieel. Door overleg met deze dienstverleners kan invloed uitgeoefend worden op de begeleiding, zodat arbeidsongeschiktheidstrajecten adequaat worden opgepakt en de werknemer weer spoedig kan deelnemen aan het arbeidsproces.

6.3.2 Branche Service Punten

De Branche Service Punten zijn een samenwerkingsverband tussen UWV, gemeenten, ROC's, opleidingsbedrijf, vakbonden en Bouwend Nederland. Inzet is betere samenwerking met het UWV en onderwijs om de werking van de arbeidsmarkt te bevorderen. In regio Oost zijn 4 Branche Servicepunten Bouw en Infra (BSP's) actief, namelijk in Almelo, Apeldoorn, Winterswijk en Zwolle. Bouwend Nederland regio Oost vervult de rol van stuurgroep lid in deze BSP's. Inmiddels hebben er bij enkele BSP's kennisbevorderingsdagen voor UWV WERKcoaches plaatsgevonden. Hierdoor zijn de WERKcoaches beter in staat om onze lidbedrijven zowel bij uitstroom als bij instroom van personeel te ondersteunen. Ook bij de overige BSP's zal Bouwend Nederland regio Oost een actieve rol gaan spelen bij het bevorderen van de branche specifieke kennis bij de WERKcoaches.

6.3.3 Artikel 85 overleg

In de cao (art. 85) is overeen gekomen dat er frequent overleg moet zijn tussen bonden en werkgevers. Bouwend Nederland regio Oost voert dit overleg met de bouwbonden van FNV, CNV en Het Zwarte Corps.

6.3.4 Leergang Praktisch Personeelsbeleid

Bureau Berenschot heeft onderzoek uitgevoerd naar het werkgeversbeleid in de bouw. Dit heeft geresulteerd in een Handboek Praktisch Personeelsbeleid in de bouw en infra. Vervolgens is een Leergang Praktisch Personeelsbeleid ontwikkeld. Tijdens deze leergang van 5 workshops wordt uitgebreid ingegaan op een thema's inzake modern personeelsbeleid. Na een succesvolle start in 2011 zal deze leergang in 2012 worden voortgezet.

6.3.5 CAO

Eind 2011 zijn de onderhandelingen voor een nieuwe CAO voor de periode na 31 december 2011 van start gegaan. Communicatie over de onderhandelingen en de inhoud van de nieuwe CAO zal uitgebreid plaatsvinden (bijvoorbeeld via ledennieuwsbrieven). Er wordt individuele voorlichting gegeven aan lidbedrijven over de CAO regelingen, de toepassing daarvan en de bedrijfstak-eigen-regelingen.

6.3.6 Arbeidsomstandigheden

In onze sector staat de fysieke arbeid centraal. Gezondheidsklachten ten gevolge van deze belasting kosten leden veel geld. Naast aandacht voor veiligheid zal blijvend aandacht voor de arbeidsomstandigheden gestimuleerd worden. Contacten met ARBOUW worden gecontinueerd en leden worden geïnformeerd over de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van arbeidsomstandigheden.

6.3.7 Duurzame inzetbaarheid (behoud personeel)

Ontwikkelingen in de AOW en het pensioenstelsel vragen om een aanpak op het gebied van duurzame inzetbaarheid (hoe bereiken medewerkers gezond en vitaal een pensioen gerechtigde leeftijd). Cao partijen zullen in de Cao onderhandelingen aandacht hebben voor dit thema. De uitwerking hiervan zal in bijeenkomsten en tijdens individuele adviestrajecten aan de orde komen.

6.3.8 Pensioen

In 2011 hebben de sociale partners met minister Kamp het pensioenakkoord afgesloten. Naast de verhoging van de pensioenleeftijd naar 66 jaar in 2020 behelst dit akkoord tal van andere zaken die ook voor de werkgever de nodige consequenties (kunnen) hebben. De uitwerking hiervan zal in bijeenkomsten en tijdens individuele adviestrajecten aan de orde komen.

6.3.9 2^e lijns advies

Vragen van lidbedrijven op het terrein van personeel, CAO, pensioen e.d. kunnen in eerste instantie gesteld worden aan Bouwend Nederland Advies. Vragen over specifieke situaties/medewerkers die meer uitleg behoeven worden vanuit de regio beantwoord door de bedrijfsadviseur. Indien gewenst kan dat advies op locatie gegeven worden.

6.4 Onderwijs en Arbeidsmarkt (belangenbehartiging en brancheontwikkeling)

De projecten onder hoofdstuk 6.3 worden uitgevoerd door het regiokantoor op het gebied van Onderwijs en Arbeidsmarkt.

6.4.1 Arbeidsmarkt, analyse en kennisoverdracht

Inzet gedurende de periode van laagconjunctuur is om zoveel mogelijk mensen voor de sector te behouden door hen te scholen en daarmee hun inzetbaarheid te vergroten.

Vanwege de economische stagnatie is de behoefte aan personeel tijdelijk afgenomen. Als de vraag weer gaat aantrekken zijn er des te meer goed opgeleide mensen nodig. Er is nu al een groot tekort aan geschoold midden- en hoger kader.

Regionale en lokale initiatieven op het gebied van arbeidsmarkt en werkgelegenheid moeten in kaart worden gebracht en stimuleringsmogelijkheden dienen onder de aandacht van leden te worden gebracht. De bestaande contacten met het UWV (o.a. Branche Servicepunten Bouw & Infra) zijn hierin belangrijk. Er zal met behulp van de arbeidsmarktgegevens van Fundeon en EIB en de aanwezige kennis bij de regionale onderwijsinstellingen een analyse gemaakt worden van de arbeidsmarktsituatie in de bouw en infra in regio Oost.

6.4.2 Vergroten en behouden instroom

De komende jaren zal een groot deel van de huidige werknemers in de bouw vanwege hun leeftijd de sector verlaten. Om de daardoor ontstane vacatures te kunnen vervullen, is het niet alleen noodzaak om meer jongeren op leiden, ook zal er meer gedaan moeten worden aan zij-instroom en herintreding.

Met de afspraken in het convenant Branche Service Punten Bouw & Infra en de convenanten van leerlingbouwplaatsen wordt instroom en behoud van werknemers gestimuleerd.

Bouwend Nederland regio Oost zal een bijdrage leveren aan de professionalisering van de activiteiten van BouwTalent. De regionale stichtingen fungeren als werkgevers voor studenten in opleiding (duale trajecten in mbo en hbo). Andere concrete activiteiten zijn gastdocenten en bedrijven werven om het bedrijfsleven in de school te brengen, alsmede de uitreiking van de afstudeerprijzen op de hogescholen.

6.4.3 Afstemmen onderwijs/arbeidsmarkt

Het onderhouden van contacten bij onderwijsinstellingen (opleidingsbedrijven, vmbo, mbo, hbo) is een belangrijke taak van de regio. Het gaat om verbindingen tot stand te brengen in de driehoek onderwijsinstelling, opleidingsbedrijf en individuele bedrijf. Ook de afstemming van de lesinhoud op de beroepspraktijk en de planning van de stages zijn belangrijke onderwerpen.

Per onderwijstype kiest Bouwend Nederland voor een "eigen" benadering. In het primair en voortgezet onderwijs gaat het met name om het creëren van volume om maximale instroom naar het beroepsonderwijs te genereren. Dit bereiken wij door leerlingen te motiveren om voor een bouwberoep te kiezen.

In het middelbaar en hoger beroepsonderwijs werken wij vooral aan kwaliteitsverbetering om maximale afstemming tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt te realiseren. Door onze invloed in het middelbaar

beroepsonderwijs beter te organiseren, vergroten wij onze inbreng. In het hoger onderwijs proberen wij strategische adviesposities uit te breiden.

Het (beroeps) onderwijs veralgemeniseert steeds verder. Daardoor sluiten onderwijs en arbeidsmarkt steeds minder goed op elkaar aan. Dit zien wij met name in het vmbo. Mede vanuit kosten oogpunt zie je dat onderwijsinstellingen in het vmbo steeds minder relatief kostbare praktijklessen aanbieden en dat leerlingen hierdoor steeds vaker de theoretische leerweg gaan volgen (de vroegere mavo). De aansluiting op de BBL praktijkopleidingen wordt hierdoor steeds lastiger en vormt een belemmering voor leerlingen om voor de bouw te kiezen. Bouwend Nederland is daarom voorstander van het meer praktijkgericht en vakgericht maken van opleidingen in het vmbo, mbo en hbo.

6.4.4 Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA)

Het RPA is een ontmoetingsplek voor werkgevers, werknemers, UWV, CWI en decentrale overheden. Het doel is acties en activiteiten op de regionale arbeidsmarkt af te stemmen en samenwerking te stimuleren. In Flevoland kent men een Provinciaal platform en in Twente het POWI. Contacten verlopen veelal via VNO-NCW en MKB in de regio. RPA's zijn ook betrokken bij de branche servicepunten bouw.

7. Lobby

De lobby- inzet en beoogde resultaten wordt in Hoofdstuk 6 omschreven bij de diverse beleidsterreinen. Binnen de bouw- en inframarkt ligt de focus in de regio primair op het beperken van de nadelige gevolgen van de crisis en het op peil houden van de omvang van bouwproductie. Om dit te realiseren, richten de activiteiten van regio Oost zich op:

- Behartigen van bouw- en infrabelangen door beïnvloeding van (zowel provinciaal als gemeentelijk) ruimtelijk beleid, milieubeleid en aanbestedingsbeleid.
- Behartigen van bouw- en infrabelangen bij procedures. Bijvoorbeeld door het versnellen van procedures en het verminderen van de regeldruk op het gebied van handhaving en vergunningverlening bij bouw- en milieuwetgeving, verordeningen en andere maatregelen bij provincies, gemeenten, waterschappen en andere instanties.
- Behartigen van bouw- en infrabelangen door het aanjagen en stimuleren van bouwprojecten.
- Toezien op transparant en professioneel opdrachtgeverschap.

8. Begroting 2012 Bouwend Nederland regio Oost

In de begroting 2012 zijn de kosten opgenomen van acties die in het beleidsplan zijn beschreven. De huisvestings-, kantoor-, en personeelskosten drukken rechtstreeks op de landelijke begroting van Bouwend Nederland. Het regiobudget van € 75.000 wordt toegekend door het bestuur van Bouwend Nederland. Projecten waarvoor externe financiering is vereist, worden uitgevoerd nadat financiering is geregeld.

Begroting 2012	Ten laste van regiobudget
Bestuurskosten en organisatiekosten: <ul style="list-style-type: none"> • Regiovergaderingen • Regiobestuur • Overleg afdelingsbestuurders/Infraplatform/JBN • Onderhouden relatienetwerk	25.000
Vergaderkosten regiokantoor	8.500
Regieraad Bouw Oost Nederland (en aanvullend externe financiering)	10.000
Infra Platform Oost (contributie leden en externe financiering)	n.v.t.
Bouw- en Infra Markt (o.a. activiteiten en regionale voorlichtingsbijeenkomsten)	10.000
Sociale Zaken:	
Contactgroepen Personeelsvraagstukken	3.500
Contactgroep Financiën	1.750
Contactgroep Arbo	1.750
Voorlichting Sociale Zaken	3.500
Personeelshandboek	1.000
Onderwijs & Arbeidsmarkt: Afstudeerprijs, activiteiten en voorlichtingsmomenten	10.000
Jong Bouwend Nederland regio Oost (€10.000 van BNL centraal + contributie)	n.v.t.
TOTAAL	75.000

Bijlage : Afdelingen met hun werkgebied in regio Oost.

Afdelingsnaam	Werkgebied / Gemeente	Contactpersoon regiokantoor
1 Almelo e.o.	Almelo en Twenterand (gedeeltelijk).	Ron Wesseling
2 Apeldoorn e.o.	Apeldoorn, Elburg, Epe, Hattem (gedeeltelijk), Heerde, Oldebroek en Voorst (gedeeltelijk).	Robert ter Hoek
3 Berkelstreek	Berkelland en Lochem (gedeeltelijk) Duiven, Montferland (gedeeltelijk).	Charissa Verhoef
4 De Liemers	Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar.	Charissa Verhoef
5 Deventer	Deventer en Olst-Wijhe (gedeeltelijk).	Alwin Roest
6 Doetinchem e.o.	Aalten (gedeeltelijk), Doetinchem, Doesburg, Montferland (gedeeltelijk), Oude IJsselstreek en Bronckhorst (gedeeltelijk).	Robert ter Hoek
7 Enschede	Enschede en Haaksbergen.	Ron Wesseling
8 Flevoland	Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk en Zeewolde.	Alwin Roest
9 Gelderland Oost	Aalten (gedeeltelijk), Groenlo, Lichtenvoorde en Winterswijk	Ron Wesseling
10 Genemuiden	Zwartewaterland.	Ron Wesseling
11 Groot Maas en Waal	Beuningen, Druten, West Maas & Waal en Wijchen.	Alwin Roest
12 Hof van Twente	Hof van Twente (gedeeltelijk).	Ron Wesseling
13 KAN	Arnhem, Groesbeek, Heumen, Renkum, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Overbetuwe, Rozendaal, Rheden en Ubbergen.	Alwin Roest
14 Lingestreek	Buren, Culemborg, Geldermalsen, Lingewaal, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel en Zaltbommel (gedeeltelijk).	Robert ter Hoek
15 Noord Oost Overijssel	Dalfsen, Hardenberg, Ommen en Twenterand (gedeeltelijk).	Charissa Verhoef
16 Raalte	Raalte en Olst-Wijhe (gedeeltelijk).	Ron Wesseling
17 Twente	Borne, Dinkelland, Hengelo, Hof van Twente (gedeeltelijk), Losser, Oldenzaal en Tubbergen.	Ron Wesseling
18 Veluwestreek	Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Putten, Barneveld en Nijkerk.	Alwin Roest
19 West Twente	Hellendoorn, Hof van Twente (gedeeltelijk), Rijssen-Holten en Wierden.	Robert ter Hoek
20 Zuid West Veluwe	Ede en Wageningen.	Alwin Roest
21 Zutphen	Bronckhorst (gedeeltelijk), Brummen, Lochem (gedeeltelijk), Voorst (gedeeltelijk) en Zutphen.	Charissa Verhoef
22 Zwolle e.o.	Kampen, Zwolle en Hattem (gedeeltelijk).	Charissa Verhoef